

KARTA PRZEDMIOTU DLA NABORU 2021/2022

INFORMACJE OGÓLNE

1. Nazwa przedmiotu

Socjologia zdrowia i niepełnosprawności

2. Nazwa kierunku

Socjologia

3. Poziom studiów

pierwszego stopnia

4. Liczba punktów ECTS

2

5. Liczba godzin w semestrze

semestr	w	ćw	lab/lek	prj/zp	pws	prk
III	15	15				

6. Język wykładowy: polski**7. Wykładowca** Dorota Tomczyszyn, dr

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

8. Wymagania wstępne

1. Podstawowa wiedza z socjologii ogólnej.
2. Wiedza dotycząca zdrowego stylu życia.
3. Zaliczenie przedmiotu: podstawy socjologii.

9. Cele przedmiotu

C1 Celem zajęć będzie wprowadzenie studentów w podstawowe problemy współczesnej socjologii zdrowia, przedstawienie socjologii zdrowia jako subdyscypliny socjologii.

C2 Zapoznanie z podstawową wiedzą o socjologicznych koncepcjach zdrowia i choroby, społecznych konsekwencji choroby i niepełnosprawności.

C3 Kształcenie umiejętności określania postaw społecznych wobec śmierci i osób chorych.

C4 Ćwiczenie umiejętności prezentowania cech rodziny jako wspólnoty oraz cechy rodziny jako instytucji.

C5 Budowanie świadomości znaczenia zdrowia w wymiarze jednostkowym i społecznym.

10. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Student, który zaliczył przedmiot:

odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się

WIEDZA

EU01	zna w zaawansowanym stopniu wybrane koncepcje socjologii zdrowia, definiuje zdrowie w różnych jego wymiarach, posiada wiedzę na temat socjologii zdrowia jako subdyscypliny socjologii;	K_W02
EU02	zna w zaawansowanym stopniu tradycyjne i współczesne koncepcje zdrowia i choroby, społeczne konsekwencje niepełnosprawności, rozumie ich uwarunkowania;	K_W03

UMIEJĘTNOŚCI

EU03	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu poprawnego analizowania zachowań człowieka chorego,	K_U02, K_U03
------	---	--------------

	postaw społecznych wobec osób chorych, postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością. Interpretuje motywy i wzory działania człowieka chorego i umierającego. Potrafi zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł informacji;	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
EU04	posiada świadomość ważności zdrowia w wymiarze jednostkowym i społecznym, wpływu różnych czynników na zdrowie własne i innych;	K_K08
11. Treści programowe		
Forma zajęć - wykłady		
1.Relacje między socjologią a socjologią zdrowia. Przedmiot socjologii zdrowia. Prekursorzy, przyczyny powstania socjologii zdrowia. 2.Socjologiczne koncepcje zdrowia: • definiowanie zdrowia • wielowymiarowe ujęcie zdrowia • społeczny wymiar zdrowia • dynamiczny model zdrowia. 3.Socjologiczne koncepcje choroby: • model choroby • cechy choroby jako roli społecznej wg Pearsona • choroba jako dewiacja, • teoria naznaczenia społecznego w interpretacji choroby • choroba jako źródło zależności. 4.Zachowania w zdrowiu i chorobie: • zachowania w zdrowiu: zachowania związane z samoopieką, zachowania antyzdrowotne, zachowania w stanie złego samopoczucia • zachowania w chorobie: zachowania w roli chorego. 5.Pojęcie niepełnosprawności w ujęciu tradycyjnym i współczesnym. Porównanie definiowania osób niepełnosprawnych przez pedagogów, socjologów, w świetle Ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. 6.Historyczne uwarunkowania postaw wobec niepełnosprawnych. Przykłady postaw wobec osób niepełnosprawnych w różnych epokach, działanie instytucji religijnych, społecznych, państwowych pomagających osobom z niepełnosprawnością dawniej i dzisiaj. 7.Raport badawczy dotyczący funkcjonowanie dzieci niepełnosprawnych na świecie. 8.Relacje pacjent-pracownik służby zdrowia: • komunikacja z pacjentem • modele komunikacji • funkcje, bariery społeczne w komunikacji pracownika służby zdrowia z pacjentem.		
Forma zajęć - ćwiczenia		
1.Zapoznanie ze specyfiką przedmiotu, podanie zagadnień, literatury. 2.Społeczno- indywidualne konsekwencje choroby i niepełnosprawności: • konsekwencje choroby w ujęciu indywidualnym • zmiany w rolach i pozycji społecznej człowieka chorego		

- zmiany w obrazie siebie.

3. Społeczne konsekwencje choroby i niepełnosprawności:

- konsekwencje dla rodziny, zmiany w funkcjach rodziny spowodowane chorobą , relacje rodzina-osoba zależna od pomocy i opieki, relacje w rodzinach seniorów
- konsekwencje choroby w relacjach pozarodzinnych
- relacje: rodzina a osoba zależna od pomocy i opieki
- postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością, rola wsparcia rodziny.

4. Śmierć i umieranie jako zjawiska społeczne Postawy społeczne wobec śmierci:

- śmierć w szpitalu i w domu; tradycja i współczesność
- rodzina w obliczu śmierci
- relacje między umierającym a rodziną.

5. Demograficzno-społeczne zróżnicowanie zachowań w zdrowiu i chorobie:

- płeć i wiek a zdrowie
- stan cywilny a zdrowie
- miejsce zamieszkania a zdrowie
- pozycja społeczno-ekonomiczna a zdrowie
- wykształcenie a zdrowie
- sytuacja materialna a zdrowie.
-

6. Społeczne skutki pandemii wirusem Covid-19

7. Badania społeczne związane z promocją zdrowia i rolami społecznymi w chorobie - przegląd artykułów w czasopismach naukowych.

12. Narzędzia/metody dydaktyczne

1. wykład
2. dyskusja
3. objaśnienie i prezentacja multimedialna
4. teksty źródłowe - analiza
5. pozyskiwanie danych z zewnątrz
6. konsultacje

13. Sposoby oceny (częstkowe, końcowe)

1. obecność na zajęciach
2. analiza artykułu w czasopiśmie naukowym
3. aktywność na zajęciach
4. pisemne zaliczenie

14. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	liczba godzin
1. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela oraz konsultacje	34
2. Nakład pracy studenta: przygotowanie do zajęć	6
przygotowanie analizy artykułu naukowego	5
przygotowanie do zaliczenia	5
suma	50
liczba punktów ECTS	2

15. Literatura

Literatura podstawowa:

1. Socjologia i antropologia medycyny w działaniu, red. W. Piątkowski, B. Płonka-Sowa, Oficyna Wydawnicza Arboretum, Wrocław 2008.
2. Środowiskowe zagrożenia zdrowia w społeczeństwie, red. M. Marć, M. Binkowska-Bury, P. Januszewicz, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016.
3. I. Taranowicz, Zdrowie i sposoby radzenia sobie z jego zagrożeniami: analiza socjologiczna, Oficyna Wydawnicza Arboretum, Wrocław 2010.
4. M. Kowalski, A. Gawęł, Zdrowie. Wartość. Edukacja, Impuls, Kraków 2007.
5. Zdrowie i choroba, red. J. Barański, W. Piątkowski, Oficyna Wydawnicza Atut, Wrocław 2002.
6. Zdrowie, choroba, społeczeństwo; studia z socjologii medycyny, red. W. Piątkowski, UMCS, Lublin 2004.
7. I. Tatarkiewicz, A. Majcrowska, Z. Kawczyńska-Butrym, Elementy socjologii dla pielęgniarek, Wyd. Czelej, Lublin 2000.
8. B. Tobiasz-Adamczyk, Wybrane elementy socjologii zdrowia i choroby, Wyd. UJ, Kraków 2000.
9. Czasopisma naukowe o tematyce zdrowotnej, np. „Health Problems of Civilization” - wybór artykułów.
Literatura uzupełniająca:
1. D. Tomczyszyn, A. Pańczuk, Leszek Solecki, Ograniczenia w codziennych czynnościach spowodowane bólami krzyża rolników indywidualnych z północnej Lubelszczyzny, „Rozprawy Społeczne”, 2017/4, Tom 11.43-49.
2. D. Tomczyszyn, Rola matki w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną, PSW, Biała Podlaska 2015.
3. Dorota Tomczyszyn, Anna Ławnik, Elżbieta Szczygielska, (2021), The life satisfaction of nurses during the covid-19 pandemic , Health Prob Civil; 2021 nr 15(4), s. 307-314.
4. M. Sygit, Zdrowie publiczne, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017.
5. Wybrane problemy osób starszych, red. A. Nowicka, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2010.
16. Formy oceny – szczegóły
Zajęcia kończą się zaliczeniem z oceną. Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest: - uzyskanie pozytywnych ocen częściowych za aktywny udział w zajęciach (wypowiedzi, przygotowanie do zajęć, zaangażowanie studenta podczas zajęć); - przygotowanie i przedstawienie analizy artykułu z czasopisma naukowego. Ocenę końcową z ćwiczeń stanowi średnia arytmetyczna z wszystkich uzyskanych ocen. <u>Podstawą zaliczenia wykładów</u> jest pozytywna ocena z kolokwium pisemnego. Czas trwania 45 min, pytania problemowe/opisowe. Warunkiem uzyskania oceny pozytywnej jest napisanie więcej niż 50% poprawnych wypowiedzi.
17. Inne przydatne informacje o przedmiocie
1. Bezpośrednich informacji o problematyce zajęć i treściach programowych udziela. Prowadzący w trakcie zajęć i podczas konsultacji.
2. Zajęcia odbywać się będą w Akademii Białskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II.
3. Zajęcia odbywać się będą zgodnie z aktualnym planem zajęć.
4. Konsultacje odbywać się będą zgodnie z obowiązującym terminarzem.